

Bürgermeister Antal és Társa

víz-mű-gyárosok,

IV. kerület, gyár-utca 6-dik szám Budapesten.

Ajánlják szivattyu gyártmányaikat, egymint közönséges szivattyukat házi célokra, nagyobb feléket gyárak használatára, — azután a forgó-szivattyukat, melyek különösen alkalmosok birká-mosdák részére, vízi gödrök, árkok és elöntött mezők kiirtására. Azonkívül elvállalnak mindenemű kút ásását és süllyesztést bármilyen talajban, egymint: ártéri kutak furását, minden széleségben és mélységben. Vizvezetékek rakását nyilvános, mint magánépületeknél és kerteknél, Fűrdők berendezését. Szagatlan árnyékszék felállítását. Es az általuk szabadalmazott kifolyó csapokat (nyomóval), melyek által a vízvezetéknek hasznatlan vízfeesérlés ellen nagyrészen segítve lesz. Mindent a legutányosabb árak mellett szállítanak.

Coca-készítmények
Évek során át bizonyították gyógyít gyorsan és sikeresen betegségeket a lélekezeti szerveknek (I. sz. lapdacs), az emésztési szerveknek (II. sz. lapdacs és bor), az idegrendszer és gyöngeségeket (III. sz. lapd. és coca-bor).
1 doboz v. üveg ára 2 ft.
Kimerítő felvilágosítás ingyen bérmentve a „szerecsen”-hez címzett gyógytáralt Mainzban. Raktárak Pesten: Török J., gyógyszer., főraktár Magyarországra nézve. Temesváron Pecher J., gyógyszer. Prágában: Fűr József, gyógyszer. Bécsben: Hauben Ede, angyal-gyógytár, Hof 6., főraktár Ausztriára nézve 447 (18-46)

Magyar ipar!

Ranzenberger Testvérek nap- és esernyő-gyára, alapítva 1834. évben.

Budapesten, váci-utca 14. sz. korona-kávéház átellenében.
Gyermek napernyők 1, 2, 3 frtig.
Tavaszi napernyők minden színben 3, 4, 5 frtig.
Nagyobb napernyők, díszítve 3, 4, 5, 6 frtig.
Nagy napernyők, (dupla selyemből) 4, 5, 6, 7 frtig.
Esernyők, angol Clothból 2, 3, 4 frtig.
Selyem esernyők 5 forinttól.
Uri napernyők, minden színben 1 frt 80 krtól 2 frtig.
Videkbeli megrendelések pontosan a legszigorúbb figyelemmel eszközöltenek.
Nagyobb vételeknél aránylagos árleengedés.
Legnagyobb választék legújabb angol és francia nap- és esernyők, aránylagos olcsó árakon.

Csak 2 krajczárba

kerül egy levelezési lap, a melylyel Orlicé R., híres menyiségtanártól Berlinben, Wilhelmstrasse 125, segély és tanács a lottó-játéknak, valamint az ó legújabb, 1875-ki nyeremény-jegyzéke is megszerezhetők.
Csak a pontos címzet küldendő be azonnal, a míg a lottó bizonyos beszűntetése folytán, egy derék Terno nyerhetésére késő nem lesz. 704 (1)

HELLF.P.

Budapest, II. ker., főutca, a keresk bank épületében, ajánlja nagy választéku raktárát férfi, női s gyermek kész feheramezőkben, minden szövött áru s uri divat-cikkben legolcsóbb szabott árakon.

Úrak részére:
Rend-ideknél nem a gallérrészt, hanem a gallérrészt minden formában de mos legteresebb a 3-zoros sim mellű mely legdivatosa a szel zerbűb darabja 1.40, 1.65, 2.10, 3, 3.50, 4, 6 darab 8, 9.50 11.50 13, 17, 20, 22.80.
Sajnos perktűb legújabb mintákban darabja 1.50, 2, 2.25, 2.70, 6 darab 8.50, 11.50, 13.80, 14.20.
Szl és angol oxfordból legújabb mintákban gallérral, darabja 2.25, 6 darab 12.80, 2 kilón gallérral, dőja 3-9-0 6 darab 2.40.
Léghők gallérral, darabja 60 kr. 6 darab 3.25.
Lebnavatok vá-zonból minden formában: darabja 1.50, 1.75, 2, 2.50, 3, 6 darab 8.50, 10 11.50, 12.80, 17.
Több szőcsön granjy alsó mellények, alsó nadrágok s félharisnyák.
Féllharisnyák szövött kötege (oh-r) 2.5, 3, 3.50, fehér vagy csíkos 4, 4.50, 5, 5.50, egész 10 frtig.
Gallér s kézzelők legfinomabb, legújabb divatu mintában, s 6-6-gallér szép dobozban 2.50, közzel 4.40, 5.25.
Zsebkendők, egé z fehér vagy szines széllel, kötege 2.40, 3.60, 4.20, 5, 5.50, 6 egész 15 frtig, fehér seyeem darabja 30 kr.
Legújabb nyakkötők selyemből, keskeny 14 krtól 1 frtig, széles 20 krtól 3 frtig, kész nyakkötők minden formában 40 krtól 3 frtig, nyakcsokrok 12 krtól.
Angol pláidek darabja 7.50, 8, 10, 12 frt, pláid-szál 50 kr.
Kautschuk-képenyeg darabja 8, 9 frt.
Kesztyűk ahdud pláidek párja 1.15, szarvabőr 1.20, 1.30, nyári szövött 35 krtól 2 frtig.
Térdkötők bő, egre, kő egre 5-15 frtig.
Ruganyos nadrágok 70, 90 kr., 1, 1.20, nadrágszál 25 kr.
Esernyők 2-15 frt. Uri napernyők 2-4 frtig.
Nyárna uszógayak s sapkák, fűrdőköpeny s cipők.
Mell-, kék-elő- s gallér-inggombok kontyú vagy broszból nagy választékban, szép mellékek, nyakkendőgyűrűk, fűzők, fűzők, szappan és finom illatszerek.
Fűzők részre kész-űt, nyakkötők, zsebkendők.
Esztergályok részre fehér és szines chiffon- és fekete moiré-kötők, galér- s kézzelők, harisnyák, kancsók, zsebkendők, nyakkötők, kesztyűk a korok fejűntik.
Zsines kanavaszok vége 8 frt, 8 frt 50 kr., 9 frt 15 frtig, 30 rőfös fonalvaszon vége 8 frt 50 kr., 9 frt 9 frt 50 kr., kávé-sbroz 2 frt 20 krtól, ká eskendő kötege 2 frt 10 krtól, csipke filg Bay egy ablakra egy pár 3 frt 50 krtól 15 frtig, függöny-ből párja 60 k k től, ággyerme. 75 kr-ól, asztalbetétek 4 frt 50 krtól, Chiffon rőf 20, 25, 25, 30, 34, 40, 48 kr. mindennemű fehér s szines barehent s finall, szines perktők, pamut s seye s bár ony. Továbbá minden fehérruhatk, csipkék, himzet neműk, bédés szőnyökek, él ártások szalagok s rövid áruk, pott-andor, 4 szalag fehér s szines gyűrt-kötők pamut gyári áron s királykőszőrná.

16-dik szám. ELŐFIZETÉSI FÜLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Újdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félévre 6 ft. Csupán a Vasárnapi Ujság: Egész évre 8 ft., félévre 4 ft. Csupán a Politikai Újdonságok: Egész évre 6 ft., félévre 3 ft. **XXII. évfolyam.**

HIRDETÉSEK DÍJA: Egy órázr hasáhosott petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 krajczár; többszöri igtatásnál 10 krajczár. Bélyegűj külön minden igtatás után 30 krajczár. Kiadó-hivatásunk számára hirdeményeket elfogad Bécsben: Haasenstein és Vogler Wallfischgasse Nr. 10, Mosse R. Seilerstätte Nr. 2 és Oppelk A. Wollzeile Nr. 22.

Dr. FRANKÓI VILMOS.

Történelmi irodalmunk az utóbbi két évtized alatt óriási haladást tett. Sőt igazi történelmi irodalomról tulajdonképen csak azóta lehet szó nálunk, a mióta — s ez okozta a roppant változást e tekintetben — a történelmi források buvárlása s feldolgozása nagyobb mértékben megkezdődött. Azelőtt jóformán csak a Kovacsich Vestigiái s a Fejér Codex Diplomaticus állottak, az ós krónikákon kívül, történelmi íróink rendelkezésére. A Pray, Engel, Fessler, Katona nagybecsű munkálkodásai, s közvetlenül a forradalom előtti még a Péczely és Horváth Mihály kísérletei, egy nemzeti nyelven s nemzeti szellemben megírandó magyar történelemre csak emez, aránylag igen szegény, anyaggal rendelkeztek. A köz- és magánlevéltárak kincseit, a bécsi és a külföldi levéltárak okmánygyűjteményeit hét pecsétet zárok s a feledés pora őrzötte nagyobbára. Egy Gévay és Jászai Pál munkálkodása csak igen kis mértékben volt képes meg fellebbenteni a fátyolt ez elzárt kincsek rejtelmeiről.

Az anyaggyűjtés e roppant munkájával, parancsolván a rohanva haladó idő s nagy hátramaradásunk, párhuzamosan haladt a feldolgozás még nagyobb munkája. Nem értünk rá a rendezés és feldolgozás egymásutánjára. Történetíróinknak egyszerre kellett forráskutatónknak, rendezőknek és feldolgozóknak lenniük. Teleki József, Szalay László, Horváth Mihály, Salamon Ferencz, Szabó Károly, stb. nagyrészt egyenesen a nyers kútfőkből merítették — s öntötték egyszerre formába — nagy

műveiket. Wenzel Gusztáv, Szilágyi Sándor, Thaly Kálmán, Nagy Iván, Pesty Frigyes s mások óriási halmazokban hordták fel a nyers anyagot s dolgozták föl annak részeit, mások rendelkezésére bízva s közkinccsé téve a többieket, halát érdemlő fáradozásal.
E falanxban, mely egyik kezével a forrásból merít, másikkal műveket alkot, egy fiatal munkás tűnik föl csakhamar, rendkívüli szorgalmával, éles ítéltevel, alakítási tethetségével, írói izlésével: Frak-

Dr. FRANKÓI VILMOS.

BUDAPESTI KALAUZ.

ÁSVÁNYVIZEK.
Benedeky L., m. kir. udvari szállító, Erzsébet-tér 1. sz. bel- és külföldi ásványvizek és forrástermények legnagyobb raktára; mindenkor friss minőségben.
ÁSVÁNYVIZ-KÉSZÜLÉKEK ÉS SIPHONOK.
Millacher L. és Wagner, Budapest. (Buda, kécsa-utca 291.) elvállalnak szikvizgyárak számára teljes berendezéseket, a legutányosabb feltételek mellett.
BANK-ÉS VÁLTÓ-ÜZLETEK.
Glatz, Holzwarth és Schubert, Pest. IV. Diana-fürdő; mindenféle részvények, állampapírok és sorsjegyek bevásárlása és eladása. Vidéki megrendelések pontosan s gyorsan teljesítenek.
DISZMŰ GYÁRI ÁRU RAKTÁRAK.
Márton Alajos, váci-utca, nemzeti-szállóval szemközt. Legnaggyobb raktár bronz, bőr- és porcelán-diszmutájdonságokból, a hol az üzlet átadására vevőkön kívül vendégek is szivesen fogadtatnak.
HIRDETÉSI IRODA.
Haasenstein és Vogler, Gizellator (ezelőtt régi saínház-tér) 1-80 sz., a Haas-Fülöp-féle palotának szemközt.
HIRLAPOK ELADÁSA.
E lapok kiadó-hivatásán több mint 1000-féle, — s 1830-dik évtől 1873. évig megjelent hírlapok, ezek közt: Pesti Hírlap, Vasárnapi Ujság, Jogtudományi Közlöny, Pester Zeitung s Képes Kiállítási Lapok, teljes évi folyamokban jutányos árrélt elgnak adatni.
ILLATSZERÁRUK.
Vértesai Sándor, m. kir. udvari illatszertár, Kristóf-tér 1-80 szám alatt Pesten. Gadaqon felszerelt illatraktár, mindennemű angol és francia illatszerek, ugyisint nagy választékban bel- és külföldi toilleto-cikkkek.
KÖNYVNYOMDÁK.
Franklin-Társulat, magyar irodalmi intézet s könyvnyomda, egyetem-utca 4. sz. a.
LÁTNIVALÓK.
Hatkert, közlekedés társasokcsikkal. Bemenet 20 kr.
Budai várpalota, a vár felügyelőség közbénjárása mellett.
Eszterházy-képtár, zárva.
Nemzeti muzeum, országut: az egyes termek 9-től 1 óráig nyitva vannak. Hétfő: régiségek, kedd és szerda: képtár, szűrtörök: természetgyűjtemény.
Országház, Sándor-utca.
Városi vígárda, Deák Ferencz-utca. Bemenet 20 kr.
Jászai-Pál-kád, zuhany-, kő-szőzfürdő.
Heinrich-féle világhírű kád-, zuhany-, kő-szőzfürdő.
MULATÓ-HELYEK.
Nemzeti színház, kerepesi-ut. Opera: kedden, csütörtökön, szombaton, Dráma, népszínmű, vígjáték: vasárnap, hétfőn, szerdán, pénteken.
Német színház Gyapja-utca. Dráma, Operetta, vígjáték.
Német színház a Hermina-téren. Operetta.
MÉTERMÉRTÉK ÉS RENDSZER.
Görög István, hatvani-utca 16. szám. Tanszerek és orvos-gyógyászati műszerek nagy választéka.
ORVOSOK.
Dr. Eiber V. Budapesten, József-utca 66. szám házában, rendel 2-4 órákig; ugyanott kapható. Nemi élet vesztélyei csimű műve 1 ft-on, postával: 1 frt 10 kr. (Lásd a „Politikai Újdonságok”-bani hirdményt).
ÓRÁK.
Lechner József IV, váci-utca 5. sz. Legnaggyobb órarakatár. Árjegyzékek ingyen. Javítások jóállás mellett eszközöltenek. (Alap. 1808-ban.)
PAPIRKERESKEDÉS.
Riegler József Ede, papír raktár, könyv- és könyvműdáj Budapesti kezesmél-utca 11. szám.
SEBTAPASZ.
Különös figyelemre méltó az általános elismert dr. Forty-féle sebtapasz Budapest: Török J. gyógyszer. urnál, király-utca 7. szám, valamint az ország minden részén. Nagy csomagár 4 ft, kisebb 50 krtól.
SZALLODÁK.
Európa szálloda, Ferencz József-utca.
Hungária nagy szálloda, auldannap-utca.
Magyar királyi szálloda, Dorottya-utca.
Nádor szálloda, váci-utca.
Nemzeti szálloda, váci-utca.
Vadászkürt szálloda, kishíd-utca. (Mind elsőrendűek.)
TAKARÓPAPIROS
E lapok kiadó-hivatásán, egyetem-utca 4. sz. a., nagy ívek, mászkálási írt a vasutosh szállítva.
ÜVEGKERESKEDÉS.
Görög István, hatvani-utca 16. szám. Üvegtermékek, asztalkészletek s stb.

női Vilmos, esztergom-érseki megyei pap, az akadémiának előbb levelező, majd rendes tagja s osztálytitkára, néhány nap óta a muzeumi — Széchenyi országos — könyvtár őre. Még most harminczkét éves s már egy egész élet munkája, egy mély és hoszsú barázdá, gazdag kérével, van a háta mögött.

Az országos könyvtár őrévé lett kinevezetése alkalmát megragadjuk, hogy arcképet s életrajza rövid vázlatát bemutathassuk közönségünknek, mely az ily érdemes munkások iránt mindig méltó elismeréssel viseltetett.

Fraknói (szülői nevén Frankl) Vilmos, 1843. február 27-én született, Nyitra-megye Úrmény községében, hol atyja gróf Hunyadi Józsefnél volt uradalmi orvos. Gimnáziumi osztályokat Nagyszombatban végezte, hol 1856-ban az esztergomi érseki megye papnövéndékei sorába vétetett föl. Két év alatt a bölcsészeti tanfolyamot végezvén, 1858-ban, tehát 15 éves korában, a pesti központi papnövéndébe küldetett a hittudományi tanfolyamra. A fiatal, de már élénk önmunkásságu növendék tevékeny részt vett a központi papnövéndében fennálló magyar egyházi-irodalmi iskola munkáiban, s már itt ébredt föl benne a vágy az önálló történelmi kutatás és tanulmányok iránt. Midőn 1859-ben a m. tud. akadémia, a magyar nemzet műveltségi állapotainak, a vezérek korában, megírására 100 arany pályadíjat tűzött ki, ő, nemes elszántsággal, s nagyobb ifjúi hévvel mint reményvel a sikerhez, elhatározta magában: kísérletet tenni a földadat megoldására. Az 1860-diki nagy gyűlés itélte oda a jutalmat, s a felbontott jelígs levélből a „kis“ (termetre és korra nézve egyaránt kis) Frankl neve tünt ki. Az alig 17 éves ifjú e sikere nem csekély feltűnést okozott s jó előjel volt pályája küszöbén. A következő évben a pesti egyetem által „a nádori és országbirói méltóság történeti kifejlődésének“ megírására kitűzött pályakérdésre irt munkája szintén koszorút nyert. Mindkét munka nyomtatásban is megjelent.

Egyidejűleg a szakfolyóiratokban is több terjedelmes tanulmányt s értekezést bocsátott közre. 1862-ben bevégezvén a hittudományi tanfolyamot, mivel még pappá, fiatalága miatt, nem szentelheték föl, két éven át az egyetem bölcsészeti előadásait hallgatta és a tudori szigorlatokra készült, melyeket 1864-ben tett le.

Ez idő alatt kezdette meg levéltári kutatásait; s midőn a budai kamarai levéltárban Pázmány Péternek számos ismeretlen levélre akadt, határozta el magát, főleg Lonovich buzdítására, hogy a reformáció e nagy ellenesének, a legnevezetesebb magyar írók s államférfiak egyikeként életrajzát megírja. Nyolcz évet szentelt e földadatnak. Hazánk levéltárain kívül a külföld jelentékenyebb állam-levéltárait is átkutatta e végből. Bécsbe, Velenczébe, Flórenczbe, Rómába, sőt (1868-ban) Spanyolországba utazott, hol a simancai állam-levéltárban a legdúsabb eredmény jutalmazta kutatásait. Hazai irodalmunkban ily széles kiterjedésű levéltári kutatásokon alapuló történeti monográfia egy sines. Fraknói volt az első, ki a külhatalmak bécsi követneinek diplomatiái jelentéseit ily nagy mértékben értékesítette. A munka (1867—1872) három kötetben jelent meg, „Pázmány Péter és kora“ czim alatt. S

már az első kötet megjelenése után a magyar tud. akadémia, 1870-diki nagy gyűlésén levélvezető tagján választotta.

Az irodalmi bírúr s író munkássága azonban nem vonta el őt az élet s hivatal feladataitól sem. Nálunk a tudósok nem igen lehetnek kizárólag azok. 1864-ben, tudorral léte után mindjárt, a nagyszombati főgymnáziumhoz, 1865-ben onnan az esztergomi érseki papnövéldéhez neveztetett ki tanárrá, s ez utóbbi állást hat évig töltötte be. 1872 őszén a fővárosba tette át állandó lakását, hogy itt egészen tudományának élhessen. S midőn Rónay Jácint Rudolf koronaörökös mellé a magyar történelem tanárául hivatott meg, helyére Frankl neveztetett ki az akadémia II-dik osztályának helyettes titkárává, s ez állomáson, Rónaynak pozsonyi nagypréposttá kinevezetése után, az 1873-diki nagygyűlés, miután előbb rendes taggá választotta, egyhangú választással erősítette meg. Ugyanakkor az akadémia történelmi bizottságától nagyfontosságú megbízatást nyert: a magyar országgyűlési emlékek szerkesztését. E megbízatással elébe tűzött földadat érdekében újra beutazta a hazai és külföldi levéltárakat. S buvárlatainak első gyűlése, az 1526 és 1536 közötti országgyűlések emlékeit tartalmazó I-ső kötet már 1874-ben megjelent, és pedig a nyers anyag mellett egyszersmind az ő feldolgozásával is. Egy év múlva (1875) követte a második, az 1537—47 közötti időkötet magában foglaló kötet is, hasonló beosztással. Nem pusztá okmánytár. A szerkesztő történelmi bevezetéseket irt az egyes országgyűlések elé, teljes történelmet adva azoknak s az egész kornak, melynek szolgált. A nagy közönség számára, melyet az okmányok kevésbé érdekelnek, e bevezetések: „A magyar országgyűlések története“ czim alatt külön is megjelentek. A megkezdett gyűjtemény kétségkívül számos kötetre fog terjedni, s maradandó emléke lesz Fraknói fáradságtalan munkásságának.

E nagy munka mellett számos kisebb értekezése s több önálló munkája jelent meg. 1873-ban „A hazai és külföldi iskolázás a XVI. században“ a Gorove-pályadíjjal jutalmaztatott; nagy érdekű adalék miveltégi- s tudománytörténetünkhez. Ugyanazon évben s a következőben jelent meg a Szent-István-társulat kiadásában három kötetes „Magyarország Történelme“ a nagy közönség számára.

Ennyi munka közt, rendes tagi székét az akadémiában valamely nagyobb s önálló kutatásokon alapuló munkával ohajtván elfoglalni, nagyszabású monográfiát irt — s ad közelebb sajtó alá is — „Magyarország a mohácsi vész előtt, 1516—1526“ czim alatt, mely a hazánkat ért legnagyobb csapás előzményeit, okait, készenlést s történetét adja nagy részletességgel elő. Ebből olvasott, ápril 5-dikén, egy részt, a II. Lajos és Mária királynő jellemrajzát, székfoglalóul.

Mindezek mellett tevékeny részt vesz az akad. történelmi bizottság, könyvkiadó-bizottság, a magyar történelmi társulat munkálkodásaiban, ez utóbbinak vidéki kirándulásaiban s levéltári kutatásaiban. S ő is azok egyike, kik mindenfenn, mint a méh, megrakodva jönnek vissza, hogy feldolgozzák a mit gyűjtöttek.

Mátray Gábor, a muzeumi Széchenyi könyvtár őre, hosszas szolgálata után nyu-

galmaztatván, a Széchenyi család idősbjének kijelölése alapján, a vallás és közoktatási miniszter őt nevezte ki a muzeumi országos könyvtár őrévé. A legszerencsésebb választás. Fraknói ott egészen buvárlatainak s történetirői munkásságának élhet, s a mellett a nagybecsű könyvtár — ez egyetlen „hungarica bibliotheca“ — kincseit, melyek közül oly sok van még kibúvárolatlanul, kétségkívül közkinccsége teendő.

—á—

Kerényi Frigyes költeményeiből.

Honvagy.

Parton állok, hol zajongva
Habra hab toúl,
Álmodozva ifjú évím
Boldogságiról.

Felzajong dagadt hevében
S forr az agg kebel,
És bölcsője szép honába
Visszaesdekel.

Vissza, vissza, hol szeliden
Ringatott anyám —
Altató dalát, az édest,
Mint ha hallanám!

Hol a szív először érte
Kéjt és bánatot —
És szerelmem rózsafája
Felvirágozott.

Messze vagy te szent határ, túl
Annyi tengeren —
Látlak én még, mondja szívem
Hő sejtésiben.

Elsodort a sors öledből
S elfeledtelek:
Mert ez új szabad világba
Álmim ützenek.

Tűnt a kor, apadtak arczím
Bú s öröm között —
Hollófiarjóm bú s öröm közt
Megföhéredett.

S most, midőn forró életemben
Hüvös estve lett,
És keresni ősz szakállom
Int nyugóhelyet:

Vágyam egy: bölcsőm honába
Térni boldogul —
Csak egy kis darab magyar föld,
Siri ágyamul!

Fanni hagyományainak olvasása után.

Hosszan merengek lelkes képeden!
Tudom, hogy álmaimban megjelen;
Bánattakart szelid vonásiban
Egy tiszta szívnek haldoklása van.

Mióta aiszol, annyi év lejárt —
Érezlek mégis, mint a napugárt,
Mely új tavaszkor nyájasan lesüt,
Verő szívet találva mindenütt!

És mintha búskomoly beszéd hallanám —
Ne nézz oly meghatón, oly lélekintve rám!
Mit titkos éjken reszkette irt kezéd:
Öröklő mécsvilág nyugó porod felett.

A róza elvirít és még az éjen át,
Szellő fuvalja szét bújós illatát:
Meghervadt róza vagy, beomló sir alatt —
Lehullott a levél: az illat ránk maradt!

Körültekintek — szép, fényes világ!
A fény alatt meg annyi pusztaság!
És engem kételkedés keserve nyom:
Lesz-e nekem ily szent menyasszonyom?

S ha egykor annyi dal s remény után,
Lelkemmel összegyűl egy jó leány —
Szerelme adva, vére boldogan,
Azt gondolom majd: szíved benne van!

Azt beszélék.

Azt beszélék szélitben, leányka,
Hogy biz én költőnek nem születtem;
Csillagfényét álmodott híremnek
Mint a mécsét elfúják felettem.

Hadd legyen bár holnap elfeledve!
Koszorútlán még sem énekeltem:
Hisz e lanton ha nem is borostyánt,
De szerelmed rózsáját viseltem.

Pák Alberthez.

(1851.)

Te, ki mindig csak kacagtál
Minden földi bohóságon,
Mit mondasz majd, ha elmondom
Uj-budai boldog-ágom?

Nem mozdulhatok, csak kinnal
Pillanatok jobbra-balra,
Verset írnek unalmamban
Minden zugban a kőfalra.

Szén csak volna, kőfal nincsen,
Lakásom csupán faházban,
S testem a magas szerencse
Tartja fogva forró lábzan!

Téged a víz vitt a jégre;
Engem a nap perzel, éget,
Ördög tudja, hogy mi czéliből,
Ördög tudja, hogy mi véget.

Itt a hol sűrőgni kéne:
Héverészek, pénzem nincsen;
Hirt hazából nem hoz senki,
S ott van eltemetve kincsem.

Czérna Tamás.

Amerikai beszéde.

(Folytatás.)

Czérna Tamás Marija sírjához ment s ott mélyen elgondolkozott. Erről a szerény kis helyről világosan látható Hammond kormányzó nagy korinthiai emlékoszlopát, a mint a fák lombjai között feléje villant. Arról a roppant változásról elmélkedett, a mely a kis város közvéleményében ő iránta be fog következni, ha titkát majd elárulja. A koresma-ablak nem lesz többé az ő megszokott figyelő állomása; ott fog ülni esténként abban a széles oszlopcsarnokban, hol Margit kisasszony és Milike fogadják vendégeiket; az övé lesz az mindenesztől!

Vagyonos és hatalmas emberré lesz az egész országban. Öltözetére pillantott. Még talán az is eszébe ötlött, hogy akkor egészen új rendbeli ruhája lesz; de a mint e légvárak lelki szemei előtt lebegtek, ismét a fű közt emelkedő sírkőre pillantott és olvasni kezdé:

„MARI, CZÉRNA TAMÁS NEJE,
MEGHALT 1835. SZEPT. 23-ÁN,
22 ÉVES KORÁBAN.“

s utoljára is abban állapotott meg, hogy nincs neki oly nagy szétszéles és gazdagságra, hírnévre és befolyásra, hogy attól még Miliket, gyermek-barátját is képes legyen megfosztani. Ó, Mari után, legkedvesebb volt Czérna Tamásnak.

Többször elhatározta már magában, hogy a végrendeletet elégti, de még sem tette azt. Sőt inkább vett egy darab olajos selymet és a papírt, mielőtt rongyos zsebébe visszatette volna, gondosan bele gyöngölté! Néha-néha, mikor különösen elhagyatva érezte magát, előszedte azt és olvasni kezdte s pár óráig megint gazdag ember volt; akkor aztán Milike hangja végig csengett a házon s látta, midőn a boldog örökös, Mohospatak szemefénye, vidáman, diadalmasan robogott el, hol estélyekre díszes fogatán, hol meg szánkirándulásokra — ilyenkor megint csak összehajtogatá azt a kis papírt.

Czérna Tamás féltékeny pillantásokkal méregeté a férfiakat, kik Emiliához közeledtek s fájdalommal vette észre, hogy Milike mindenkor elpirul és lesüti szemeit, valahányszor Csapodár Horáczius közelgett feléje. A kis városban már is közbe-

széd tárgya volt, hogy az eljegyzés nem sokára meg fog történni.

Csapodár Horáczius csak törvényt tanulni jött Mohospatakra, tehát nem oda való születési volt. Lehet, hogy valami szokatlan sajtóságot kedveséggé volt benne; annyi tagadhatatlan, hogy csinos, izléssel öltözködő és megnyerő modoru fiatal ember volt. Hanem ebben az esetben a koresma megint nagyon alkalmas figyelő helynek bizonyult be s Czérna Tamásnak nem egy kártyajáték, vad tivornya és undorító czivakodás közben átvirasztott éjéről tudomása, melyek fényes bizonyosságokat szolgáltatott Horáczius ifjúrám féktelen, kicsapongó életére vonatkozólag. De hát ő mit mondhatott, avagy tehetett volna? Hogyan álljon szembe éppen ő ezzel az ügyes fiatal emberrel?

Mielőtt működésének sorrendjével tisztába jöhetett volna, Milike a könyvtárba lépett s értesítette őt kézfogójáról.

„Ah, Emília kisasszony, ne tegye azt! Ó nem méltó kegyedhez! Kártyás, részeges s még talán emél is több! Ne szeressen olyan embert; ne menjen hozzá nőül, mindenre kérem“ — tört ki Tamás ajkairól a rég elfojtott indulat.

Milike fölháborodását lehetetlen volna leírni. A fényes nap az égen nem lehetett ragyogóbb, tisztább, mint Csapodár Horáczius az ő szemében. Megtámadni őt — s épen ő előtte!

Gyorsan kilebegett a könyvtárból, miután Tamás urat becsületesen összezsidta s rögtön utána Margit néne lebegett be. Csapodár Horáczius életbölcseztének (a mi az édes semmittevésben állott) igen fontos elve volt az, hogy először az idősebb nő kegyeit kell megnyernie s így Margit nének csak épen hallania kellett azt a rettenetes ujságot, hogy őt valaki meg merte támadni, hogy esze nélkül rohanjon a könyvtárba s Czérna Tamást jól irányzott sortűrével tönkre silányítsa.

„Azt hallám, hogy ön, Czérna ur, unokanővéremet bántalmazni merészelte és leendő férjének jellemét becsmérelni bátorzkodott előtte, ön, Czérna ur! Kicsoda ön? Hogy istenben boldogult rokonom, Hammond kormányzó, miként alázhatta meg magát annyira, hogy végrendeletében önrl is megemlékezze, maig sem vagyok képes fölfogni. Ön, aza tunya, piszkos, szegény, hitvány, jelentéktelen valami — ön mer úgy beszélni egy uri emberről, — egy olyan tisztességes öltözött uri emberről, mint Csapodár ur? Hagyja el e házat, Czérna ur (azt sem kellett volna megengedni soha, hogy a lábát ide betehesse!) s legyen rajta, hogy szemeim elé többet soha se kerüljön!“

Czérna Tamás csendesen fölállt és kifelé indult, de a mint Margit előtt elhaladt, mint a visszavonuló párthus, még egy nyilat lött ellenfelére.

„Azért mégis meg fogom menteni Emiliát!“ — mondá.

„Távozzék, hitvány teremtés!“ — kiálta reá Margit kisasszony dühösen.

Mikor Csapodár ur este a szokásos eszéte téra megjelent, mindkét hölgy sokkal nagyobb gyöngédséggel fogadá őt, mint valaha. Mellénye kifogástalan volt; nyakendője és társalgási modora elragadó, — egy szóval csinos legény volt és szerelmes. Arról természetesen egyik nő sem szólt egy szót sem, hogy mily aljas rágalmakkal illették őt fölök hallatára.

Czérna Tamás váltig leskelődött utána néhány héten át, abban a reményben, hogy a szerelem majd csak jobb embert fog csinálni belőle; mindhiába! semmi változás. A kártyajáték szakadatlanul folyt; a tivornyák tovább tartottak; sőt maga Emilia is olyasmit kezdett rajta észrevenni, a mi nem csekély aggodalmat okozott neki, hanem hát — miként az már a nő sziv rendes szokása — még annál forróbban szeretete őt.

Ekkor aztán Czérna Tamás is eltökélte magát valamire. Fölkereste Igazfy bíró hivatalát, s a jeles törvénytudóul hosszas ideig tanácskozott egészen titokban; s másnap este, mikor Csapodár Horáczius a koresma lépcsőjén fölsett, egészen fölütülve a széptevéstől és a Milikénél töltött órák édes emléktől, s egyenesen a kártyázó terem ajtaja felé tartott, Czérna Tamás elállta utját.

„Csapodár ur, Igazfy bíró szívesen látja önt a 17. szamu szobában, ha szíveskednék ön ...“

Csapodár meghökkenve indult a megjelölt szoba felé. A bíró irodájában ő is gyakornok vala s el volt készült rá, hogy ez alkalommal jól meg fogják mosdatni. Nagyon meg volt lepette, s talán sértve is érezte magát, midőn Czérna is vele ment s miután a szobába léptek, az ajtót bezárta maga után.

Azokban Igazfy bíró megtisztelő jelenléte kissé lehűtötte boszankodását s eseneden leült, várván a bekövetkezendőket.

„Csapodár ur, bizalmasan ohajtánánk önrel valamit közleni és mint lovagias embert, föl is kérem önt, hogy ígérje meg, miszerint a mit most hall, nem fogja elárulni senkinek.“

„Semmiesetre, uram, becsületszavam adom reá.“

„Első sorban önt érdekli az, minthogy, a mint hallom, ön Hammond kisasszonyt nőül szándékozik venni; azonban egyszersmind engem is közelebből érdekel a dolog, minthogy a kisasszony állítólagos birtokainak egyik gondnoka én vagyok; végre pedig nagyon közelről érdeklí Czérna urat is, a mennyiben ama birtokoknak ő a törvényes tulajdonosa. Ime itt van egy végrendelet, a melyet önnek is át kell olvasnia; teljesen törvénytiszt, hiteles okmány az, csak épen hogy nincsen hivatalosan belajstromozva. Az egyik tanu, ki ez okmányt aláírta, most is él. A végrendelet tartalma előttem sem ismeretlen, minthogy annak törvényességét illetőleg tőlem kértek véleményt. Hivatásomnál fogva, mint törvénytudó és bíró, régtől fogva ismerem azt a titkot, miszerint Czérna ur Hammond kormányzó természetes fia; de azt hívem, hogy öreg barátom teljesen fölhagyott ennek a végrendeletnek a tervével. Most azonban itt van s véleményem szerint teljesen érvényes az.“

Csapodár Horáczius nagy figyelemmel olvasta végig a végrendeletet. Végromlás volt az ránézve, annyit világosan látott, hanem azért nem szólt egy szót sem.

Ekkor hirtelen megfordult s Czérna Tamásra fürkésző, megvetéssel telt, majdnem gnyosan vidám pillantást vetett.

„Az ön külseje tökéletesen megfelel abbéli szándékának, hogy egy fiatal hölgyet minden vagyonából kiforgasson!“ — mondá szárazon.

Czérna Tamás hallgatott.

(Vége követkeik.)

Isztria és Dalmácia.

II.

Isztria nyugoti partja. — Pola. — Római régiségek. — A fegyvertárak és haditengerészeti hivatalok.

„Pareznóból — írja Yriarte — hajón jutunk Polába, Osztrák-Magyarország e nagy katonai fegyvertárába, mely Isztria félsziget déli csúcán fekszik. A félsziget nyugoti partja gyors és biztos közlekedés dolgában semmi kívánni valót sem hagy hátra; minden városát és kikötőjét a trieszti Lloyd-társulat gőzhajói tartják egymással összeköttetésben, életet és bőséget vive magukkal mindenüvé; az a kiváltságolt part ez, hol hajdan szép római gyarmatok virultak s hol később a velenceiek biztosították hódításaikat, jólétet és boldogságot fejlesztvén ki mindazon kikötőkben, a melyek biztos védelmet nyújtottak számukra keletre vivő utazásaikban. A part hosszában végighaladva, csupán egy futó pillantást kell vetnünk annak természeti alakzatára, hogy azonnal tisztában legyünk ama fontos indokok iránt, melyek annak Velence által történt elfoglalását előidézték s melyek Isztriát és Dalmáciát minden időben a hatalmasabb szomszédok zsákmányává tették, több mint 2000 év óta Triesztől a katarói öbölig csupán egyetlen várost hagyván meg függetlenségében, Raguzát, mely köztársaságilag igazgatta magát, de azért minden három évben bizonyos adót fizetett a velencei „nagy ur“-nak.

„Isztria minden bizonynyal sziklás, rideg tartomány, mely majd mindenütt kopár, partjai közelében; mindenkor idegeneknek adózott s a maga emberségéből nem tudott megélni; de lakossága kitünő tengerészeket szolgáltatott az illető államok tengeri hadereje számára, kőbányái pompás épületeket adnak, s erdői (melyeknek ma hiába keressük nyomait) a hajóépítéshez a legkitünőbb kemény fával járultak. Az Adriai-tenger tulsó oldalán a partvidék lapályos; Velenczétől Anconáig egyetlen jó kikötő sincsen, s mikor a köztársaság Görögországban akart kikötni, hajójának Illyria sziklás partjai hosszában kellett dél felé haladniok, melyek minden lépésnyomon biztos öblökkel és kikötőhelyekkel kínálóznak. Ha diszes palotához alaperendákra, tengerészetehez jó evezőkre, katonákra s építési anyagokra volt Velenczének szüksége, azokat idegen földről kellett beszereznie. A lagunák közül, hol hatalmának biztos alapja már meg volt vetve, sovár pillantásokat vetett Isztria felé, s 991 óta, mikor az Adriai-tenger partvidékének lakói, a narentai tengeri rablók által folytonosan háborgatva, ezek ellen Velenczét hívták segítségül, Szent-Márk köztársasága biztonságot szerezvén számukra, függetlenségöktől fosztotta meg őket.

AZ ARANY-KAPU POLÁBAN.

A VÁROSHÁZ-TÉR POLÁBAN.

„Az első francia császárság nagy háborúinak bevégződése után, mikor a velencei egyeség Isztriát és Dalmáciát Ausztria kezére juttatta, az európai egyensúly feltalálói nagyon jól értettek a bécsi kongresszuson részt vett államok erőinek egyenlítéséhez, midőn Európa föld-

az utóbbi években Lissával és az északsarki expedícióival dicsekedtek, teljesen megszűnt létezni.“

Az utazás Isztria nyugoti partjánál a trieszti Lloyd-társulat gőzhajóján sok élvezettel kínálkozik, ha az idő csendes és a légkör enyhe. A partvidék mindenütt népes, mindegyre ki kell kötni s az egész kirándulás ama könnyed sétákra emlékezteti az utazót, melyek az olaszországi nagy tavak vidékét, a Lago Maggiore, Lago di Como és L. di Garda kies partjait oly feledhetlenekké teszik, csak hogy itt nagyobb a látkör s annak széléről hiányzik a kékelő hegy-szegély. Itt is fehérő kikötők tarkítják a partokat, melyeknek többé-kevésbé velencei színezetűk van; a kis dombok aljában elterülő falvak egymást érik és midőn ama sziklatömegbe jut az utas, mely a partot a Promontor-előfok körül ellepi, csatornában képzeletben felel, hogy az Adriai-tengeren hajózik. A Promontor-előfokon túl a viharok vidékébe jut az utazó; addig teljesen védett partok mentében haladott.

Pareznótól Poláig négy órát vesz igénybe az utazás és mikor az utóbbi város kikötőjébe érkezik a hajó, föltáruul az utas előtt a szép város, melynek valóban kitünő fekvése van az öböl partján, jobb felől óriási fegyvertáraival, közbül a tengerészeti palotákkal és balfelől nagyszerű római szinkörével; ha megfordulunk, hogy visszatekintsünk, hiába keressük a bejárást, melyen átjöttünk, mert a két kiszökellő fok egy elfődi egymást, hogy a láthatár bezártnak látszik. A bejárást hatalmas erődök védik s a kikötőben harmincz hadihajó tart állomást, bizton lévén minden vihar és megtámadás ellen.

„Pola sokféle vonzerőt gyakorol az idegenre“

— írja utazónk. —

„A régiségbuvár Róma legszebb korából talál ott kitünő állapotban megmaradt műemlékeket; a ki a félszigeten a velencei uralkodás nyomait kutatja, e középkori városban a köztársaság gyarmatainak egyik legteljesebb mintaképet fogja föltalálni; végre a modern városrész, az osztrák Pola, a katonai építést e kolosszális halmazza, nem mindennapi érdekességű látványt nyújt azoknak, kik a korunk ipar-tevékenységének nagyszerű nyilvánulásaiban szeretnek gyönyörködni.

„A mint a polgári város eltűnik a katonai város mellett, a mely különben is jóval jelentékenyebb tért foglal el amannál, épen így enyészik el a benszüllött lakosság is a tengerészeti gyarmat bevándorolt s gyakran változó népességében.

„Első látogatásunk a város főpiacát illeté, mely az egész tartományban legnagyobb terjedelmű s mely vásártér sétány és egyszersmind találkozási hely is; abban az időben, mikor mi

VELENCEI GYÜMÖLCSŐSHAJÓ.

az árbocokra a zászlókat: a nagy árbocra a franciát, a másikra az angolt, a harmadikra az amerikaiat. Őt kemény kezdette okádni a füstöt. A kapitány s az összes tisztakar és hajós legénység helyén volt. Még csak egy utolsó szállítvány utast vártak, mert megengedték, hogy mikor a hajóról a munkásokat — kik az utolsó percekig ott dolgoztak — visszaszállítják a partra, a közlekedő kis gőzös visszatérőben még utasokat hozhasson.

Délre mindez megtörtént. A poggyász is mind a hajóra volt már szállítva s elhelyezve. Csak az indulásra adandó jelt várták még. A kémények egyre hatalmasabban okádták a füstöt. A gőzkazánok dörömbölő nyögése hallatszott s betöltötte hangjával a hajó egész ürét. Nehány hatalmas ingás mutatta, hogy a gépek működni kezdenek. A horgonyok fölszedése azonban nem kis bajjal járt. A még emelkedőben levő dagály hatalmas nyomta a hajót s a horgonyok vaslánczai keményen megfeszültek. A hajó előreszén egy hetven lövegei mozdony volt

sebesülteket a kórházba vitték, mely a hajó hátulján volt berendezve; a négy halottat pedig lepedőkbe takarták, hogy hajós szokás szerint a hullámsírba temessék.

— Ez az utazás ugyan szerencsétlenül kezdődik! — mondá az előbbi gunyoros észrevétel tevője, az előbbi utashoz.

— Ugyan szerencsétlenül! — felelé ez. — Kihez van szerencsém?

— Pitferge Dean orvos a nevem.

Ez volt az első ismeretség, melyet utazónk, ki nekünk e történetet beszéli, a Great-Eastern fedélzetén csinált. A második, egy reá nézve sokkal kellemesebb találkozással volt összefüggésben.

A mint megfordult, régi barátjával, Mac-Elwin kapitánnyal állott szemben.

— Fábrián! — kiáltá. — Te vagy? tehát nem csalódtam, midőn a hajóra szálláskor rád ismerni véltem?

— Valóban nem; én vagyok.

— S te is Amerikába utazol?

gásuk uti terveik körül forgott. Mac-Elwin lázas sietséggel csinálta egyik tervet a másik után.

— Nekem mozgás kell, — mondá. — A mozgás az élet. Oly jó feledni a multat, s a jelent új meg új környezet szemléletével ölni meg! Nehány nap mulva New-Yorkban leszünk, hol nővéremet s családját ölelendem, kit évek óta nem láttam. Azután meglátogatjuk a nagy tavakat. Lehajozunk a Missisippin, Uj-Orléansig. Halászunk az Amazonon. Amerikából átugrunk Afrikába is, a hol oroszlánokra vadászunk s elefántokat fogunk. Feledni, feledni!

(Folyt. követték.)

Egyveleg.

• Rabszolgaság a XIX-ik században. Braziliában még ma is 1 millió 402 ezer rabszolga van. Rio-de-Janeiro tartományban van legtöbb: 352,000. Minas-Geraes tartományban, az ugynevezett gémánt-vidéken 235,000 rabszolga dolgozik.

• A Hoosac-alagut Amerikában. A szikla melyen keresztül az amerikaiak e nagyszerű alagut

Mint sziget magaslott ki a hullámokból.

Megkezdődött a feljárás menet.

AZ ÚSZÓ VÁROS.

rendeltetve a horgonyok felhúzására. De nem birt velők. Segítségére kellett menni, s a kapitány ötven embert rendelt oda. A munka így is lassan ment.

Egy utas, egy izmos szikár kis emberke, lázas izgatottságra arcvonásokkal s demokritoszi gunnyal szájszögletein, csufondárosan jegyezte meg:

— Eddig azt hittem, a gépek dolga az embereken segíteni, nem pedig az embereké a gépeken.

A megjegyzés helyes volt; de annak a kihez intézte vala, nem volt ideje felelni reá. Mert mind a ketten, s mind azok, kik velők együtt a fedélzetén állottak, egyszerre hasra estek. A horgonyok ugyanis fölszabadultak s a hajó egy nagyot mozdult, és lendületével elbuktatta mind a fenállókat. Ezekazonban ismét csak feltámaszkodtak, hanem a láncz, a mint nagyot rándult, a közvetlenül mellette álló hajólegények közül többet megsebesített, négyet pedig megölt. Mindenki a szerencsétlenek segélyére sietett. A

— Természetesen. Nehány havi szabadságot mivel lehetne jobban tölteni, mint utazással?

— S Indiából jössz?

— A Godavery-n, melylyel egyenesen Liverpoolba érkeztem. Itt olvastam egy lapban, hogy te is a Great-Eastern utazói közt vagy, s azonnal elhatároztam, hogy utitársad leszek.

— Készül hát egyedül a szórakozás? — kérde barátja, részvétellel nézve sápadt arczára s beesett szeméire.

— S a felejtés, — mondá Fábrián, mely sohajjal szorítva meg barátja kezét. — De engedj, hogy egy barátomat s utitársunkat bemutatam: Corsican Archibald, kapitánytársam az indiai hadsereg 22-dik ezredében.

A bemutatott ölmagas, erőteljes termetű, szőke szakállu és bajuszu, kiborotvált állu uri ember volt. Tekintete nyilt, bátor, férfias, mégis szelid, mozdulatai, nagy teste daczára, könnyedek voltak.

Az új ismerősök kezét szorítottak. Társal-

utat furják, mely méltó versenytársa lesz a montenisi és szent-gothardi alagutaknak, oly szerfölött kemény, hogy a legszilárdabb acélfurókat kellett alkalmazniok. Hanem a mi még különösebb, a levegő hatása e gyémántkemény sziklára oly bámulatosan romboló, hogy alig van pár napig annak kitéve, már is szétmálladozik és porhanyóvá válik. Ez okból az egész alagutat gyorsan be kell boltozni, különben csakhamar beomlana.

• Készén Kelet-Indiában. Angol Indiában, Kalkuttától mintegy 200 kilométernyi távolságra észak felé, nagy terjedelmű kőszéntelepet fedeztek föl, melynek kőszene bátrán nevezhető az Angolországban létező bányák egy harmadának kőszénével.

• Amerikai humbug. Egy utazó írja, hogy az Egyesült-államokban, különösen Uj-Yorkban, bizonyos viharos napokban a lég annyira meg van telve villanyossággal, hogy a mint a lovakat fésülik, csak úgy pattog szét belőlük a villanyszikra s mikor a szőnyegeket söprik, majd főbe verik a cselédeket az azokból szerteszét lövellő mennykővek s a gázt minden tűz nélkül csupán ujjaiuk érintése által is meggyújthatják. Amerikai humbugnak is tulajdonság!

Kerényi összes költeményei.

A korán elhunyt fiatal költő, kit egykor, a negyvenes években, Petőfivel és Tompával egy társasban emlegettek, s ki a forradalom vihára által feldúlt hazából, mint a leszárt fészki fecske, s a tengeren túlra költözött, s az Ohio mellett, megtört lélekkel, kétségbeesve, örülten feküdt távoli sírjába le, — ma már jóformán feledve van. Költeményei, melyek két gyűjteményben, s néhány azok után még elszórva, lapokban jelennek meg, kivesztek a könyvkereskedésekből, s csinos és szellemes dala ma már nem visszhangzanak a társaságban. Pedig van köztök sok, a mi megérdemli, hogy el ne felejtessék. Az „Olesó könyvtár“ szerkesztője azért igen jó szolgálatot tett az irodalomnak, hogy az elfelejtett költő összes költeményeit, most először teljesen, összegyűjtötte s újra átadta a közönségnek, mely azokban kétségkívül sok élvezetet fog találni. Hangok azok a multból, de oly érzelmekről szólnak, melyek sohasem avulnak el, s oly dalamokban, melyeknek zengettségese, csinja és melegsége túl éli az idő gyors korszakait.

Nehányat e dalokból, csupán izelítőül, bemutatunk olvasóinknak, kik az egész gyűjteményt 60 kron megszerezhetik. Itt van a „Fanni hagyományainak olvasása kora“ című gyöngéd meleg költemény, melyről Petőfi azt írta egy uti levelében, mikor egy bíráló Kerényitől minden költői tehetséget megtagadott: hogy „írj barátom több ily verset, s akkor hadd beszéljenek a kritikusok.“ Itt a „Honvágy“, e sejtelmes dal, melyben a költő, sokkal azelőtt hogy kibujdosott volna, oly élénk előérzettel énekelte meg saját sorsát s jövődjé érzelmét, melyek ép úgy beteljesültek rajta, mint Petőfin az „Ott essem el én!“ Itt a „Vidám valék...“ kezdetű bucsuzó dal hazájától, midőn egy izben európai utra indult s többek közt a keleti tenger partjait s Rügen szigetét is meglátogatta, hol szintén néhány szép dala kelt. Itt kisebb dalaik közül egy — s itt van végre utolsó költeménye, egyszersmind az első magyar dal az amerikai Uj-Buda nevű telepről, Pákh Alberthez intézve, de kiadásra nem szánva, melyben a szelid humor s a mély fájdalom oly szépen vegyül el az igénytelen formában.

A költő emléktéve művei e gyűjteményen kívül, melyet ismételve ajánlunk olvasóinknak, nem újíthatjuk meg jobban, mintha ide igtatjuk a Bevezetésből Pákh meleg baráti emlékeztését, melyet halála hírére 1852-ben írt az akkori „Budapesti Viszhang“-ban.

Im itt következik:

Kerényi emlékezete.

Írta Pákh Albert.

„Mint szerte bolygott kuszált fény,
Midőn tövestől a vihar kitépi.“

1845 tavaszán utam Eperjesen vitt keresztül. Petőfi néhány héttel az előtt vált el a pesti irodalmi körből, hogy a felföldet beutazza; tudtam, hogy Tompa is abban a városban tartózkodik, s hogy Kerényi, mint boldog háziúr, éli ott világát. Igen valószínűnek tartám ennél fogva, hogy e költőtársaságot meg fogom lephetni ideiglenes csendéletében. Ohajtásom csak részben teljesült. Petőfit már nem találtam ott. Ő, miután több hetet töltött e kedves tanyán s egy ablaka alatt tisztelkedett éji zenének illendő dikközében méltányolta volna fáklás maga-viseletét, tovább folytatta utját s csak több nap mulva érhettem utól kárpáti vándorlásában. De élénk emlékek pótolták a távollévt s a fesztelen kedvtelést, a remények s víggyakorlatlan csapongásait nem volt, a mi megzavarja — hiszen 1845-ben voltunk. A házigazda elárastá vendégeit szíveséggel és én egy gond nélkül, kényelmes élet s egy meleg kedélyű, jó barát emlékeivel távoztam. Ekkor láttam először Kerényit.

Az 1850-ki ősz egy éjszakáján Pesten búcsúparhat emlegetett egy barátó kö — nem kikt, kik oda tartoztak volna, hanem kiket fennhagyott a sors. A poharazás egy magas fiatal embernek szöltött, ki messze utra készültlen ült közöttünk, eretett jó kedvvel iparkodva a beszélgetést magától távol tartani. Évekig nem láttuk egymást, s most összejöttünk, hogy ismét elváljunk. En egy hosszú, kínos távollét után vergődtem haza, ő épen kezében tartá vándorbotját. Mint két jövő és menő találkozáink

utaink, nem küldve, nem marasztva egymást. Nem emlékeztünk, nem panaszkodtunk, nem voltak biztatásaink; se az örömeink, se a fájdalomnak, se a reménynek itt szővíveje nem akadt; — 1850-ről beszélek. A pohár utolsó csendese elhangzott, kezét szorították, s Kerényi a hon véghatárai felé sietett.

1852 nyarán egy tudósítást hozának a hirlapok, mely szerint az óceánon túl hazában, az uj-budai magyar gyarmattól távol, őrgöngési kinok között halt meg egy 30 éves ember, kinek hátrahagyott holmija egy utlevél volt s benne e név: — Kerényi Frigyes.

Ime rövid hét évnek rohanó lefolyása. S mennyi hasonló mutathatni föl legújabb időnk történetéből! Megjövend az ideje, midőn ez események több nyugalommal, művészebb kézzel, nagyobb tanulsággal fognak előadhatni. Állítsuk össze az egyszerű adatokat.

Kerényi Frigyes, miként legkedvesebb barátjainak egyike, Petőfi Sándor, uj-évi gyermek volt, ennél csak egy évvel idősb. Született Eperjesen 1822. január 1-jén. Eredeti családneve Christmann. Atyja tehetős kereskedő, anyja áldott jósgú, művelt lelkű nő vala. Az első öt korán veszté el, hogy nem is ismerheté, anyját már 8—9 éves korában.

„Sütlőtől nem jövök
Megáldó esők után —
Fel nem szenteltém
Könyüs pillantátán.
Nem volt, ki mondaná
Nagy ünnepelesen:
Ha visszatérsz fiu,
Arezod piros legyen.“

A szép apai vagyon reá és Samu bátyjára szállott, ki csak egy-két évvel volt nálánál idősb. Vagyonuk mérsékelt volt, de akkora mégis, hogy gond nélkül nézhettek a jövőbe. Az árvák Krayzell Andriás, akkori eperjesi tanár gondnoksága alá kerültek, s itt képzetésükre nézve nem lón elmulasztva semmi, a mit az ottani képzőeszközök nyújtottak. Frigyes mindörökké egyik legkitünőbb növendéke volt az eperjesi evang. kollegiumnak. Költői tehetsége itt s igen korán nyilvánkozott. Eleinte az akkor anyai előszeretettel kegyelt latin nyelven készítette zengzetes verseket, utóbb, midőn már nem csupán a tanító kedvéért, hanem önleke sugallatából is fogá a tollat kezébe, német nyelven írt. A magyar szót ő csak később az iskolában, könyvekből s az életből tanulta. De számos és jól írt német költeménye közül soha egyet sem bocsátott napvilágra.

Kerényi azon költőink közé tartozik, kiket a kor mozgalmi hozának létre. Épen iskolai pályája végén érték a mindent magukkal ragadt s most már történelmi fontosságra jutott magyarosodási törekvések. Tudjuk, hogy e lelkesedés színhelyei kiválólag az evangélikusok tanintézetei voltak. Igen természetes okokból. Mert egyik felekezeti iskoláink népessége sem oly egyes ajku, egyikben sem volt amaz országosan elismert szükség oly szembeszűk, s egyikben sem nevelték a szünetlen, kikerülhetlen surlódások annyira a buzgalmat, mint itt. A magyar, német és szláv vidékek ifjai találkoztak külön rokonérzelmekben. Felállottak a külön magyar, német és szláv nyelvművelő társulatok (Társaságok), iskolai felügyelők alatt ugyan, de némi önállósággal s látszólag kimenekülve a tanító gyámság alól, mely többnyire észrevétlen örökötlettellett. E szabaddal szellem kicsapongásokra úgy szólna soha sem fajult, s a nemes verseny folytán, mit felidézett, általában több jót szült, mint roszat. Azon betöltő kormányrendelet, mely 1836-ban ezen „társaságokat“ érte, inkább külföldi események következményül tekintendő, s lényegileg azok ügyére befolyással nem is volt. A társaságok néhol megváltoztatták nevüket, néhol azt sem tevők s háborítlanul folytatták előbbi munkásságukat.

Kerényi eleinte az eperjesi német társaságnak volt kitünő tagja, utóbb azonban, midőn annyira ment, hogy gondolatait magyar nyelven is szabadon kifejezhette, a magyar társaságnak lett tagjává, sőt utóbb nagyon becsült és szeretett jegyzőjévé, ugyanakkor, midőn Lisznyay Kálmán viselt az ottani könyvtárnoki hivatalt. Azok között, kik reá ez időben legnagyobb hatással voltak, különösen említendő az akkor Eper-

jesen lakott Sárossy Gyula. Feltűntek a közélet élénk mozgalmái; látszott a terjedő, élénkülő irodalom befolyása, a megyék s országgyűlések, nyilvános társulatok szabadabb hatásai s mindennütt, hova a szem nézett, tenni és javítani való, mindenütt alkalom az akaratnak s tehetségnek, küzdő az erőnek. Maradhatott-e olyan lélek, minő volt a Kerényié, hidegen? lehetett-e félrevonultan bevárnia az álmódott jobb kor elérkezését?

„És túl a lombon, messze künn
A zugó élet van;
Csak resen át tekintem én
Oly csendes-boldogan.
De hajh! merőlni kell közét,
Mert tette hi a kor,
S csak az király az életen,
Ki véle egybeforr.“

S ismét:

„A nemzetek nagy tengerén
Hajót indulni látok én,
Bizton, hatalmasan!
Egy jobb idő harangja szölt
És népe, mely oly álmós volt.
A munkatérre gyűlt.“
„Lelket nekem, hogy zengeném
A szent szövetekezt!“

Kerényi kezébe ragadá a lantot. Azok sorába tartozott, kiknél egy benső sugallat, a szív és ész ellentállhatatlan ösztönzése kipótla, a mit születés által nem nyertek. Őt nem dívat, nem majmolás tette magyarrá, hanem komoly benső küzdelem s öntudatos elhatározás. Lemondott a vágyról, le még a kísérletről is, egy más nagyobb irodalom hősei közt szerepelni. Van-e a dologban érdem? s nem önmagában hordja-e az a jutalmat is? nem vitatom. Annyi bizonyos, hogy sok ily önzéstelen, áldozatteljes buzgalmat mindaddig kevés méltánylás ért; gúny, félreértés és rágalom most már elég.

18 éves volt, midőn legelső költeményei megjelentek az „Athenaeum“-ban. Az akkori olvasók előtt bizonyosan kedves emlékeztetben van még Vidor Emil, mely név alatt jelentek meg több évig költeményei, míg 1844 vagy 45-ben családnevének Kerényire változtatását legfelsőbb helyen megnyeré. Vidor Emil neve nem tartozott azok közé, melyek látásánál ellenállhatlan, szenvedélyes olvasási vágy szállja meg az olvasót; de azok közé sem, melyek közönynyel töltnek el s csak azért vannak kinyomtatva, hogy jelül szolgáljanak a tovább lapozásra. Vidor Emil s még inkább Kerényi feltűnése mindig egy régi, próbált hűségű jó barát megjelenése volt, ki nem új és nagy dolgokkal ébreszt érdeket maga iránt, ki gyakran kedvetlen, de ki, mert minden szava szeretet kifolyása, soha sem válik unalmassá, s kibén különösen kételkedni soha sem lehet. — A Vidor név, úgy látszik, némi jellemző öntudattal volt választva. Követlésekkel az életben soha sem lépett fel, s maga az élet iránti igényei, álmai a jövőről is igen szerények valának. Nem összehasonlítás, csupán a két különböző genre és igény feltűntetése végett szabadon emlékeztetnem az olvasót Petőfi „Dalaím“ című gyönyörű költeményére, melyben önmaga s költői vágyainak mintegy tükrét állítja elő. Annyi erő s akarat mellett, mily büszke követelés! Kerényi kevesebb elragadó erővel, de bizonyosan sok bensőséggel s szeretetreméltósággal mondja, mi „A harangszó“-nál jut eszébe:

„Lesz talán, ki énekimre
Elmerengjen boldogan,
Gondolván, ki ezt dalolta —
Tudja isten, merre van!“

Vidor Emil versei többnyire a pacsipta éles hangú csattogásai valának, egy pacsiptá, mely az alanti gőzkör nyúgeiből kibontakozva, szabad szárnyon dicséri a tavasz melegítő sugarait s kedve korlátlan csapongásában mintegy biztatja, édesgeti azokat, kik a tél dermedtségéből még föl nem ocsúdtak. Sőt még később is ezt írta Petőfihez írt költői levelében:

„Reményeink tavaszt sugárzanak,
Legyünk mi benne zengő madarak:
Pacsipta nép, föld- és éggel rokon,
Keltvén, riasztván ékes hangokon,
A honmező hogy népesülne fel:
S tegyük örömmel, a mit tenni kell.“

HIRDETÉSEK.

A sárospataki kovamalomkövek
a legjobb malomkövek a világon,
mert laposörlésben, rosz- és kukoricaörlésben és
darálásban
még a legjobb franczia köveket is felülmulják,

a mit számtalan bizonyítványok által bebizonyíthatok. Miután aratáskor többnyire nagyon el
vagyok halmozva megrendelésekkel, úgy hogy akkor ezeket többnyire csak 3-4 hónap alatt
feldolgozhatom, úgy kérem a nagyon tisztelt közönséget, a megrendeléseket minél előbb megtenni,
mert még most abban a helyzetben vagyok, ezeknek pontosan megfelelni.

Megrendelések elfogadhatók:

- 1) Magában a sárospataki kovamalomkö-gyárban Sárospatakon (posta-
vasuti és távírdai állomás)
- 2) Budapesten **GEITNER & RAUSCH** uraknál a főraktárban.
- 3) Aradon **J. Eckel gépgyáros** urnál. 759 (1-12)
- 4) Szegeden **Pálffy testvérek gépgyáros** uraknál.
- 5) Temesvárott **Grünbaum Lajos** urnál, gépraktárban, és még több raktá-
raimban, valamint magammal is.

Mogyorós, u. p. Nyerges-Ujfalu. Brzorád J. Rezső.

FARKAS ISTVÁN
gazdasági gépgyára

ajánlja a t. cz. gazdaközönség figyelmébe kitünő jó készítmény-
gazdasági gépeit, u. m.: szántóekeket, fölőgető- és kapáló-
ekeket, magtakarókat, szóró- és soros-vető-gépeket, szesz-
kavagókat, repavagókat, cséplőgépeket többféle nagyságban,
kéz- és lőörre, tisztító és zsákoló s erkezzel. Szórórosták,
kitünő újabb szerkezetű tisztító és választó rosták, mely a
konkolyt, vadócot, épen úgy mint a konkolyva-
lasztók tisztán dolgoznak, és nagy mennyiséget rége-
nek, különösen kereskedők és nagyobb birtokosok számára alkal-
masak; s több mindeféle gépek készen kaphatók Ugyiszintén
javítások is elfogadhatók.

Gyári helyiség **Pesten, álló-ut 5. sz. alatt**, hova minden
levelek s megrendelések küldetni kéretnek.
676 (4-6) **Farkas István, gyárnok.**

Bürgermeister Antal és Társa
vizmű-gyárosok,
VI. kerület, gyár-utca 6-dik szám Budapesten.

Ajánlják szivattyu gyártmányait, ugymint közönséges szivattyukat házi célokra, nagyobb felület gyárak használatára, —
azután a forgószivattyukat, melyek különösen alkalmasok birka-mosdók részére, vízi gódrók, árkok és előtöltött mezők kiürítésére.
Azonkívül elvállalnak mindennemű kút ásást és süllyesztést bármennyű talajban, ugymint: ártéri kutak furását, minden széles-
ségben és mélységben.
Vízvezetékek rakását ugy nyilvános, mint magánépületeknél és kerteknél. Fűrdők berendezését. Szagtalan árnyékszék felállítását.
És az általuk szabadalmazott kifolyó csapókat (nyomóval), melyek által a vízvezetékknél használaton visszecserlés ellen nagyrész-
ben segítve lesz. Mindent a legutányosabb árak mellett szállítanak.

A. Franklin-Társulat magyar iro-
dalmi inénet kiadásában Budapestben
(egyetem-utca 4-ik sz.) megjelent és
minden könyvársnál kapható:

Vállas Antal.
Uj kézi és iskolai
ATLASZ.
Hatodik kiadás.
Kilencz színezett térkép.
Fűzve 80 kr.

Hunfalvy János.
Legujabb
magyar atlasz.
Nyolcz földkép.
A föld két féltékéje.
Európa, Ázsia, Afrika, Észak-
amerika, Délamerika, Ausztrália,
Osztrák-magyar birodalom.
Fűzve 4 frt.

RÁTH MÓR kiadása:
A magyar nemzet jutányos családi könyvtára.

„A Magyar nemzet jutányos családi könyvtára” czim alatt megkezdtem a legelső rangu
műveket oly szerfelett jutányos áron adni a közönség kezébe, mely mellett csak a tömeges részvét ovtat
meg a jelentékenyebb veszteségtől. Ezen könyvtárba egytől egyig csupán oly műveket akarok felvenni,
melyek a magyar család minden tagjának kedélyére nemestően hatnak, és melyekről felteszem, hogy
idővel egy valóságos nagybecsű „családi könyvtár” fognak képezni.

Minden mű külön kapható, és senki sines kötelezve az egész könyvtár megszerzésére:
10 kötet 1 kötetre ingyen adatik.

Vörösmarty minden munkái. Uj, Gyulai Pál
felügyelete alatt nyomtatott kiadás. 6 kötet. Ára
fűzve 6 frt. Angol kötésben 10 frt 50 kr., három
kötésben 9 frt.

Horváth Mihály. Magyarország függetlenségi
harczának története. Uj, szerző által átné-
zett teljes kiadás. 3 testes kötet. Fűzve 6 frt.
Angol kötésben 8 frt 80 kr.

Arany János minden költeményei. Uj, teljes
kiadás. 3 nagy kötet 90 iv. 1-ső kötet: Kiseb-
b költemények. — 2-ik kötet: Nagyobb köl-
temények. Toldy, Toldi estéje. Murány
ostroma. Buda halála. — 3-ik kötet: Fur-
csa és vegyes költemények. 5 frt. Angol
kötésben 7 frt 60 kr.

Szemere Bertalan. Utazás keleten a világsí
napok után. 2-ik jut. kiad. 2 kötet. Fűzve
2 frt. Angol kötésben 3 frt 60 kr.

**II-ik Rákóczi Ferenc fejedelem: Emlékirat-
ai a magyarországi háborúról 1703-tól**
végéig. 5-ik, Thaly Kálmán által ismét javi-
tott, s jegyzetekkel, Rákóczi végrendeletével
és a bujdosók sírfelirataival bővített jutányos
kiadás. Fűzve 1 frt 20 kr. Angol kötésben 2 frt.

Kazinczy Ferenc utazásai. A m. t. akadémia
megbízásából összeszedék: *Bajza és Toldy.*
*Magyarországi utak. Erdélyi levelek. Tol-
dalékok.* Uj kiadás. Fűzve 1 frt. Angol kötés-
ben 1 frt 80 kr.

Göthe. Faust. Fordította *Dóczy Lajos.* Népszerű
bevezetéssel. Fűzve 1 frt. Angol kötésben
1 frt 80 kr.

**Scott Walter. Lucia, a lammermoori meny-
aszony.** Történelmi regény. Angolból fordí-
totta *Pálóczy Lajos.* Fűzve 2 frt. Angol kötés-
ben 2 frt 80 kr.

Páris Amerikában. Irta párisi doctor Lefebvre
René (*Laboulaye Eduard.*) Franciaából Mar-
kus. 2-ik kiadás. Fűzve 1 frt. Angol kötésben
1 frt 80 kr.

Sparks. Washington élete. A m. t. akadémia
megbízásából fordította *Csuczor Gergely.* 2-ik
kiadás. Fűzve 1 frt. Angol kötésben 1 frt 80 kr.

Boz Dickens. Olivér Twist. A Kisfaludy-társaság
megbízásából angolból fordította *Gondol*
Dániel. 2-ik javított kiadás. Fűzve 1 frt 40 kr.
Angol kötésben 2 frt 20 kr.

Feuillel Octáv. Egy szegény ifju története.
Fordította *Salamon Ferenc.* 2-ik kiadás. A kis
grófnó. (Feuillel e két híres regénye 1 kötet-
ben.) Fűzve 1 frt. Angol kötésben 1 frt 80 kr.

Horváth Mihály. Úteszenich Frater György
(Martinuzzi bíbornok) élete. Uj kiadás. Fűzve
1 frt 20 kr. Angol kötésben 2 frt.

Szemere Bertalan. Levelek (1849-1862) 2-ik
jutányos kiadás. Fűzve 1 frt. Angol kötésben
1 frt 80 kr.

Arany János furcsa és vegyes költeményei.
Jutányos kiadás. Fűzve 2 frt. Angol kötésben
2 frt 80 kr.

RÁTH MÓR könyvkereskedése Budapest, háznégyszög.

725 **Francia társalgók** (1-3)

leány- vagy fiukat, 10-14 éveseket, (ugyszintén bonnétak),
közvetlenül a francia Svájból, 2 3 évi szerződéssel ajánl:

LÁNG LIPÓT és TÁRSA
I. nemzetközi hirdetések felvételi irodájuk
Budapest, Thonet-udvar.

Tavaszi idényre,
legujabb női divatárak raktárát
a t. cz. közönség, de különösen a t. hölgyvilág becses figyelmébe
ajánljuk:

kelmeminták bérmentve küldetnek,
ruhák és felöltők legujabb párisi minták után saját
műtermünkben készíttetnek. 682 (4-6)

Keller és Zsitvay,
Budapest, szervita-tér, szerviták épületében.

TEMESVÁRY MANÓ
magyar cipő-gyára
Budapest, király-utca 1-ső szám,
ajánl

Hölgyek számára:
Brünel-topányokat lakféjjel, legfino-
mabbul díszítve 3 frt 80 kr.
Topányokat gummi betéttel, magas ki-
vágással 3 frt 50 kr.
Bőr topányokat erős ebragruból, sze-
gezett és srófol duplatáppal 3 frt
50 kr.
Fink, leányok és gyermekek számára
100-féle fajta 1-3 frt.
Vidéki megrendelések postai utánvét mellett pontosan esaküldetnek.
Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve. 508

Urak számára:
Topányokat chagrin- vagy erős serg-
bőrrel 4 frt.
Topányokat borju- vagy bagariabó-
ból, erőf. duplatáppal, 4 ft 50 kr.
Topányokat lakkozott bagariabó-
ból, sróf-munka 5 ft. 50 kr.
Csizmákat vagy férfi-lábbelleket er-
bagariabó-
folt talpall 11 frt.

Magyar ipar!
Ranzenberger Testvérek
nap- és esernyő-gyára,
alapítva 1834. évben.
Budapest, váci-utca 14. sz. korona-kávéház átellenében.

Gyermek napernyők 1, 2, 3 frt.
Tavaszi napernyők, minden színben 3, 4, 5 frt.
Nagyobb napernyők, díszítve 3, 4, 5, 6 frt.
Nagy napernyők, (dupla selyemből) 4, 5, 6, 7 frt.
Eszernyők, angol Clothból 2, 3, 4 frt.
Selyem esernyők 5 forinttól.

Uri napernyők, minden színben 1 frt 80 krtól 2 frt.
Vidékről megrendelések pontosan s legszigorubb figye-
lemmel eszközöltenek

Nagyobb vételeknél aránylagos árleengedés.
Legnagyobb választék legfinomabb angol és francia nap-
és esernyőkből, aránylagos olcsó árakon.

Bámulatos olcsóság!
Angol chiflon férfi-íngek 1 50, legfinomabb redőzött melle 2 frt,
hímzéssel 2 50. Színes férfi-íngek 1 30, 1 50, 2 külön gallér-
ral 2 50, oxford-íngek 2 50, 3 frt. Gatyák 1 frt, 1 20, 1 40,
1 60, 2 frt.
Női íngek, svájci modorban 1 20, díszítve 1 50, hímzettek 2,
2 50, kézi hímzéssel vászorra 3 frt, 3 50, egész 3 frt.
Éjjeli mellénykék (corset) díszítve 1 30, 1 50, hímzettek 1 50,
2 frt és feljebb.

Alsó szoknyák díszítve 2 frt, 2 50, 3 frt, hímzettek 3 5. —
Mindennemű férfi, női és gyermek fehérneműek a legol-
csóbbra szabott árakon.

Beck Jakabnál,
hatvanl és újvilág-utca sarkán.
Szállítás utánvét mellett pontosan. Árjegyzékek díj nélkül küldetnek.

Altesti sérvszervenvedők
Sturzenegger Gottlieb, Herisuban (Helvetia) ártalmatlanul,
működősérvkenőésében egy meglepő gyógyszerrel találunk. Számtalan
bizonyítványok és megköszönő iratok vannak mellékelve a használati
utasításhoz. Kapható csuporban 3 frt 20 krtól egy Sturzenegger G-
álta, valamint Pesten: Formágyi Ferenc gyógyszer. a sz. Máriához,
Zágrábban: Mitlbach Zsigmond gyógyszer. Temesváron: Pecher J. E.
gyógyász. a segítő Máriához, és Bécsben: Weiss József szercezen
gyógytárában, Tuchlauben 27. sz. 442 (8-8)

Hampel Győző,
Budapest, nagy (3) korona-utca 16. sz.
(Hampel-féle ház),
minden háztartásban nagyobb mennyiségben
szükségelt
árak raktára.

Napi árak vámföntként.

Czukor legfinomabb surányi	24 1/2 kr.
» finom	24
Kávé Mokka finom	82
» Cuba	85
» Cuba valódi Bordeaux	95
» aranyszínű Java	95
» Ceylon nagyon finom	80
Rizs olasz fényes	14
» Rangoon hamarfóvó	10
Árpaakás minőségként 25, 22, 20, 16 és 10	
Apolló-gyertya 6-os és 8-as	50 1/2
Salátaolj eff. üvegüstül	70
Mandola édes	48
Mazsolaszőlő	35
Házi szappan	21
Keményíté jégvezekben	18
» legfinomabb Tullangl.	15
Szilva valódi török	18
Dió egészséges	12
Lenese stockeraui	18
Borsó hámozott	11
Bab kis vagy nagy	8
Pezség, valódi francia (palacz) 3 frt. 50	

Vidéki szives megrendelések legnagyobb figye-
lemmel és pontossággal eszközöltenek; minden, e jegy-
zékben nem említett czikk a legolcsóbb árakon megszerzethetik.
Az árakvámsúlyként értetnek, melyből 112 font 100
becsi fontnak megfelel.

Üzlethelyiségem köznapon délelőtt 8-12-ig és délután
2-7-ig nyitva áll.

Végül említenem kell, hogy minden árucikkem a leg-
jobb minőségben szolgáltatatik a nagyrédmű közönségnek,
Hampel Győző,
Budapest, nagy (3) korona-utca 16. sz.

Coca-készítmények
évek során át bebizonyult,
gyógyít gyorsan és sikeresen
betegségeket
a lélekezeti szerveknek
(I. sz. lapdacs),
az emésztési szerveknek
(II. sz. lapdacs és bor),
az idegrendszer és gyün-
géseket
(III. sz. lapd és coca-borsz.)
1 doboz v. üveg ára 2 fr.

Kimerítő felvilágosítás ingyen s
bérmentve a „szerecsen”-hez czim-
zett gyógytár által Mainzban. Raktárak
Pesten: Török J, gyógyszer. főraktár
Magyarországra nézve. Temesvár:
Pecher J., gyógyszer. Prágában: Fürst
József, gyógyszer. Bécsben: Haubne,
Ede angyal-gyógytár, Hof 6., főrak-
tár Ausztriára nézve 447 (18-46)

LOBL FRIGYES
Ingyen
és bérmentve küldetnek
a legujabb divat-
múra legújabb készítmények
LOBL FRIGYES
az első budapesti
27 krtos részlet-árúcsarnokok
Budapest, váci boulevard 62.

Rendelmenyek pontosan eszközöltenek.

KOLLARITS JÓZSEF és FIAI
legelső kész fehérnemű, vászon és szövött áru gyári raktárkban
BUDAPESTEN, váci-utca 4. sz. a. árulházban
az „YPSILANTI”-hoz,
kaphatók mindennemű kész férfi, női és gyermekfehérneműk, vásznak és asztalneműk
a legnagyobb választékban és kitünő minőségben, a legutányosabb árakon.

Férfi íngek, rumburgi, hollandi, vagy irlandi vászonzó, darabja 2 50, 3, 3 50, 4, 4 50, 5, 5 50, 6, 6 50,
7, 8, 10, 12 forint.

Férfi bál íngek, hímzettek 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 12, 14 egész 20 frt.
Férfi madapolan íngek, 1 50, 1 75, 2, 2 50, 3, 3 50, 4 frt.
Férfi színes íngek, 1 50, 2, 2 50, 3 frt. Két külön gallérral 2 50, 3 frt.
Férfi angol oxford-íngek, darabja gallérral 3, 3 75, 4 75, 2 külön gallérral 4, 5 frt.
Férfi gatyák, magyar, fémagyar vagy francia szabásra, félvászonzó 1 50, 1 55, 1 60; tiszta vászon-
ból 1 75, 2, 2 50, 3, 3 50.

Férfi gallérok, legfinomabb tucastja 3 frt.
Kézelők, tucastja 5, 6 frt; nyakkötők, 30 krtól 3 frt; félharisnyák legjobb minőségben
tucastja 4, 5, 6, 7, 7 50, 8, 9, 10 egész 18 frt.
Mindennemű vászon s batizst zsebkendők színes széllet tucastja 7 és 8 frt.
Női íngek, vászonzó sima 2 25, 2 50, 3, 3 50, 4, 5 frt, hímzettek 3, 3 50, 4, 4 50, 5, 6, 7, 8, 10,
12, 14 frt, francia melivászossal 4, 4 50, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12 frt.
Női háló-corsettek, 1 30, 1 50, 1 85, 2, 2 25, 2 50, 2 75, 3, 3 50, 4, 4 50, 5, 6 egész 12 frt.
Női francia derek-fűzők, darabja 1 30, 2 30, 2 75, 3 75, 4, 4 50.
Női harisnyák, legjobb minőségben pamutból, tucastja 4, 4 50, 5, 5 50, 6, 7, 8 egész 15 frt, cser-
nából 11-24 frt. Fil d'Ecosse 15, 18, 20, 22, 25, 30 frt.
Női alsószoknyák és nadrágok, perkábból, csitkos és piquet-barchetből, éjjeli főkötők, minden-
nemű vászon s batizst zsebkendők.
Fü-íngek, vászonzó, madapolanból s színesek a legutányosabb árakon, ugyszinte fu-gatyák s fél-
harisnyák.

Leány-íngek, minden formában, ugyszinte leány-corsettek s harisnyák.
A legnagyobb választékban férfi és női teli alsó íngek s nadrágok, ugyszinte minden teli áru, lev-
ujabb finell-íngek s shawlik.

Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat a legjobb minőségű rumburgi, hollandi s irlandi vászonzó-
vászonzó, 23, 24, 25, 27, 28, 30, 32, 35, 40, 45, 50, 60 egész 120 frt.
színes ruhaperkálok legnagyobb választékban, melyekből mintákkal szívesen szolgálunk.
Vászonzsebkendők, tucastja 3, 3 50, 4, 4 50, 5, 5 50, 6, 6 50, 7, 8, 9, 10-20 frt.
Törökfűzők, tucastja 5 50, 6 40, 6 90, 7 50, 9 50, 10, 12 egész 20 forintig.
Abroszok és damaszt asztali készletek 6, 8, 10, 12, 18 és 24 személyre minden áron.
Színes agyi csanavasz, vége 9, 10, 11, 12, 13-16 frt.
Csipkefüggönyök a legnagyobb választékban, egy ablakra 3, 3 50, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14,
15 frt párja.

Asztal- és ággyertők, kávé abroszok a csemege-kendők.
Levarrott paplanok, rongyból 5, 5 50, 6 frt; cachemirből 8, 11, 14 frt, selyemből 20, 24, 28, 30
frt, ugyszinte matriczok minden áron.
Mennyasszonyi készletekkel 200 frtól 2000 frtig kész fehérnemű s vászonzóban a legszebb kiállí-
tásban szolgálhatunk. Nagy árjegyzékünket kívánságra bérmentesen beküldjük.

Levél általi megrendelések még az nap, melyen érkeznek, legjobb
kiválasztásban eszközöltenek és csomagolási díjt nem számítunk

Budapest, április 25-én 1875.

17-dik szám. ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 12 ft., félre 6 ft. XXII. évfolyam.

HIRDETÉSEK DÍJA: Egy ötször hasábozott peit sor, vagy annak helye egyszeri ígatásnál 15 krajczár; többszöri ígatásnál 10 krajczár. Bélyegdíj külön minden ígatás után 30 krajczár.

TOMCSÁNYI ADÁM. 1735—1831. A valódi kritikának egyik alapföltétele olymennyi objektivitás, mely minden külső tekintetektől s még a kor irányától is szabadon tudjon itélni a letűnt századokról s szereplőiről.

Aligha téveszem a szög fejét, ha a régiek kicsinylését egyféléll a jelenkor káprázatán gyors haladása szemléletének tulajdonítom, másfelől a tudományos szédelgők elszaporodott nagy számának; mert csak az efféléll hirdethetik szünetlenül a noch nie da gewesen-t, hogy kiaknázzák a közönség ujságvágyát, élénken emlékeztetve arra a Bolond Istókra, a ki

Átalában véve az elődök fitymálása nem igazi nagyságok tulajdona, s pl. egy Széchenyi elismerő méltánlaltal tekintve minden idők intellektualis mozgalmait, mert ugymond „minden kornak van érdeme, s ki tagadhatja, hogy a jelenkor a régiek tudományaira alapítá minden további előmenetelét, ugymint a régiek a még régiebekre az övékét, s a mai idő a jövőendő századoknak lesz legbizonyosabb alapja.”

TOMCSÁNYI ADÁM.

A »FRANKLIN-TÁRSULAT« magyar irodalmi intézet és könyvnyomda kiadásában (Budapest, egyetem-utca 4-ik szám) megjelent és minden könyvtárban kapható: Nélkülözhetlen ISMERETEK KÖNYVE leányok számára. Irta SCHATTER GYULA.

Ezen, irodalmunkban mindenestre hézagpótló, mert páratlan mű, 4 kötetből áll. (I. kötet: Földrajz, 247 lap. — II. kötet: Világtörténelem és hitregtetan, 267 lap. — III. kötet: Természettudományok (természetrajz, embertan, természettan) 275 lap. — IV. kötet: Számítan. Magyar nyelvtan. Magyar irodalomtörténet (a külföld irodalomtörténetével) és Műtörténelem, 312 lap.

Csak a valóban jeles bir eredményével. R. földbírtokos ur T.-ben írja: „Az Ön iszákosság elleni szere hatással volt.” W. S. királyi hivatalnok mondja: „Az Ön iszákosság elleni szerének hatása meglepő volt.”

Chinin-csokoládé és a Chinin-czucker. Rozsnyay M., gyógyszerész (Aradon) (ezelött Zombán), melyeket a magyar orvosok és természetvizsgálók nagygyűlése Fiumében pályadíjjal koszoruzott.

Áldás az emberiségre az általam feltalált gyökerez gyógymódja az iszákosság gyógyításának, mely a betegnek, annak tudtával, vagy tudta nélkül, egészsége veszélyeztetése nélkül végbe vihető. Már ezeket kigyógyított! Szíves megbízások Konetzky Tivadar, fűszerárúhoz Gubenben, (Poroszországba) intézendők.

PERLAKY MIHALY. Népszerű szőlészeti és borászati kézikönyv. Vegytani és köztapasztalatok nyomán. Számos fémetszvényvel. Fűzve 1 frt 50 kr.

LÁZÁR JAKAB. Erdészeti kézikönyv, műszaki segédkezemlézet, nemkülönben erdőbirtokosok, gazdasítók, közösek és gazdasági intézetek számára. Fűzve 2 forint.

Dr. Pattison-féle köszvény-gyapot azonnal enyhít és gyorsan gyógyít mindennemű köszvényt és csúzt mint: arcz-, mell-, nyak- és fogájást, fej-, kéz- és térdköszvényt, tagszagtatást, hát és derék fájdalmat.

Minden háztartásban nélkülözhetlen egy jó takaréktűzhely! A tisztelt közönség kiváló figyelmébe ajánlom e czéltől gyáramat és raktáramat, mely ilyeneket asztal és más alakban, valamint mindennemű kályhákát és egyéb e szakba vágó tárgyakat a legolcsóbb árak és elismert legjobb szerkezetek mellett dús választékban tartalmaz.

Azon szerencsések ezrei közé, kik a legutóbbi húszékon Orlicé R., mennyiség tanár, Berlinben, Wilhelmstrasse 125. játékutatisásai szerint ternókat nyertek. én is tartozom, és azt ezennel a tanár ur iránti legbensőbb köszönetem kifejezése mellett nyilvánosságra is hozom.

Férfi-fehéreneműek! A t. férfi-világnak becses figyelmébe különösen ajánltnak: egy kítlinőnek blizostható fehér chiffon-ing, redőzött mellel, csak 1 frt 35 kr.; szép, sima gillet-mellel, csak 1 frt 55 kr.;

Egy csésze kávé csak egy új krajczárba kerül, az általunk ujonnan feltalált hasonzenvi gazdasági kávé használata által, mely az 1873-iki bécsi világkiállításán az érdem-éremmel lett kitüntetve és a melyet most kereskedésbe bocsátottunk.

BUDAPESTI KALAUZ.

Table with multiple columns listing various services and locations in Budapest, including Ásványvizek, Hirdetési Iroda, Hirlapok eladása, Ásványvíz-készülékek és siphonok, Bank-és váltó-üzletek, Dismű gyári áru raktárak, Állatszerárúk, Könyvnyomdák, Látnivalók, Műtató-helyek, Papírkereskedés, Métermérték és rendszer, Orvosok, Szállodák, Takarópapíros, and Úvegkereskedés.